

STANOWISKO

XI Okręgowego Zjazdu Delegatów Polskiego Związku Działkowców w Poznaniu
z dnia 14 września 2024 roku

*w sprawie przeciwdziałania zagrożeniom wewnętrznym godzącym w tradycję i przyszłość
rodzinnych ogrodów działkowych*

Ustawa o rodzinnych ogrodach działkowych z 13 grudnia 2013 roku stworzyła trwałe podstawy dla dalszego rozwoju ogrodnictwa działkowego w naszym kraju. Utrzymanie zapisami ustawy funkcji ROD jako urządzeń użyteczności publicznej oraz określenie podstawowych celów rodzinnego ogrodu działkowego służącego zaspokajaniu wypoczynkowych, rekreacyjnych i innych potrzeb socjalnych członków lokalnych społeczności wskazuje kierunki działania i zadania spoczywające na stowarzyszeniach ogrodowych prowadzących rodzinne ogrody działkowe. Polski Związek Działkowców, jako największa i najprężniej działająca organizacja polskich działkowców systematycznie podejmuje działania zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa prawnego terenów użytkowanych przez ROD, poprawy stanu zagospodarowania użytkowanych terenów, wprowadzanie nowoczesnych rozwiązań w użytkowaniu i zagospodarowaniu działek. Takie programy jak „Unowocześnianie infrastruktury ROD – ROD XXI wieku”, „Otwarty Program Rozwoju ROD”, „Otwarty Program Rozwoju Społecznego”, „Program budowy siedzib dla zarządów ROD”, „Otwarty program nowoczesnego zagospodarowania i użytkowania działek na miarę potrzeb współczesnych rodzin” czy wreszcie ten ostatni z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, która powierzyła granty stowarzyszeniom Rodzinnych Ogrodów Działkowych, których wnioski znalazły się na listach rankingowych ze wszystkich etapów Pozakonkursowego Projektu „Rozwój zielonej infrastruktury poprzez wsparcie ogrodów działkowych”, realizowanego w ramach Działania 2.5, Oś Priorytetowa II Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, wsparcie dla 542 ROD-ów z całej Polski opiewające na kwotę około 47 mln zł. Programy te i pomoc w postaci dotacji ożywiły działalność w wielu ogrodach działkowych i przyczyniły się do poprawy warunków ich funkcjonowania. W Okręgu Poznańskim realizowane są wszystkie programy, a ich efektem są wymierne korzyści dla działkowców korzystających z działek. Poprawiana jest infrastruktura ogrodów, pojawiają się urządzenia rekreacyjne i sportowe, budowane są nowe place zabaw dla dzieci wyposażone w urządzenia z certyfikatami bezpieczeństwa, zakładany jest elektroniczny monitoring ogrodów, budowane są nowe biura zarządów i świetlice ogrodowe, remontowane są sieci elektryczne i wodociągowe, remontuje się drogi, ogrodzenia. Każde działanie inwestycyjne służące podnoszeniu poziomu ogrodu wymaga nakładów finansowych. Ogrody zyskały w ostatnich latach istotne wsparcie z samorządów miast i województw dofinansowujących prowadzone zadania inwestycyjne. Samorządy oczekują natomiast, by ogrody były właściwie prowadzone i służyły nie tylko działkowcom, ale także lokalnej społeczności chcącej korzystać z zieleni działkowej.

Pozytywne rezultaty podejmowanych działań nie mogą jednak przysłaniać starych i nowych zagrożeń, które kładą się cieniem nad przyszłością ogrodów działkowych. W dalszym ciągu w Okręgu Poznańskim borykamy się z groźnym zjawiskiem zamieszkiwania na działkach i samowoli budowlanych. Tendencja wykorzystywania działek do zamieszkiwania pomimo podejmowanych działań przez struktury Związku przynosi małe efekty. Cierpią na tym przede wszystkim działkowcy korzystający z działek w sposób zgodny z obowiązującym prawem, na barki których przekładane są koszty intensywnej eksploatacji infrastruktury ogrodowej przez mieszkających na ogrodach. Niestety problem zamieszkiwania pogłębia się znacząco z powodu wybuchu wojny na Ukrainie i związanym z tym napływem obywateli tego kraju do Polski. Ta trudna sytuacja sprawia, iż to Oni bardzo chętnie, szukając taniego własnego lokum sięgają po działki na terenach ROD. Budzi to nasze obawy co do przepisów związanych z określeniem okresu pobytu obcokrajowców na terenie naszego kraju uprawniającego do nabycia praw do użytkowania działki. Przecież prawo do działki nie jest przyznawane na czas określony. Ta nowa rzeczywistość wymaga od Zarządów ROD dużej uwagi i monitorowania działkowców. Niestety zbyt rzadko zarządy ROD podejmują działania określone w przepisach ustawy i statutu PZD, mogące zahamować to niekorzystne zjawisko. Rozwiązanie problemów mieszkaniowych rodzin nie jest zadaniem Związku. Ale Związek nie pozostaje obojętny na trudne sytuacje życiowe ludzi, którzy z przyczyn losowych zmuszeni byli zamieszkać na działce. Tym rodzinom udzielana jest pomoc w szybszym pozyskaniu mieszkań zastępczych. Tak dzieje się w Poznaniu i innych miastach regionu. Nie ma jednak uzasadnienia tolerowania mieszkalnictwa i budownictwa ponadnormatywnego przez ludzi dobrze sytuowanych, którzy z własnego wyboru zdecydowali się świadomie łamać obowiązujące prawo. Konsekwencja w działaniu zarządów ROD na tym polu jest wymogiem chwili, bo brak przeciwdziałania rozzuchwała i prowadzi często do nieodwracalnych skutków dla rozwoju ogrodu działkowego. W zakończonej kampanii sprawozdawczo-wyborczej dochodziło w niektórych ogrodach do silnej presji na wybór do ogrodowych władz osób mieszkających na działkach. Przyzwolenia na takie działanie to prosta droga do przejęcia zarządzania ogrodem przez mieszkających na działkach i szybkiego wyprowadzenia ogrodu ze struktur PZD. Wykorzystywane są też doświadczenia płynące z ogrodów działkowych, które wyłączyły się ze struktur naszego stowarzyszenia ogrodowego. Bliskie sąsiedztwo ogrodów wyłączonych z ogrodami naszego stowarzyszenia negatywnie wpływa na postawy części działkowców uważających, że skoro w ogrodach wyłączonych można budować wille i mieszkać na działce, a ponieważ Związek im tego zabrania, to trzeba opuścić Związek. Coraz częściej jednak obserwujemy zjawisko chęci powrotu do Związku przez działkowców, których ogrody odłączyły się w przeszłości. Niestety ta droga jest tylko w jedną stronę i póki co przepisy nie pozwalają na ponowne przystąpienie ogrodu do PZD.

Okręgowy Zjazd Delegatów uznaje, że prawo zapisane w ustawie o rodzinnych ogrodach działkowych obowiązuje we wszystkich ogrodach działkowych w tym także prowadzonych przez różne stowarzyszenia ogrodowe, a nadzór nad stowarzyszeniami powinien być sprawowany przez organy samorządu, mające do tego uprawnienia wynikające z ustawy Prawo o stowarzyszeniach. Nie może być tak, że jeden ogród lub jedno stowarzyszenie ogrodowe stara się egzekwować przepisy prawa, a inne pozostaje

całkowicie biernie i przyzwala bez ograniczeń na łamanie ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych.

Innym problemem grożącym bytowi niektórych ogrodów działkowych jest opuszczanie działek przez dotychczasowych użytkowników i brak chętnych do ich uprawy. Wiąże się to często z dekapitalizacją majątku ogrodu, niszczącą infrastrukturą i brak woli działkowców inwestowania w rozwój ogrodu. Dotyczy to w głównej mierze ogrodów położonych w mniejszych miejscowościach, oddalonych od Poznania. Okręgowy Zjazd Delegatów uznaje, że należy podejmować wszystkie możliwe działania by podnieść na wyższy poziom infrastrukturę w tych ogrodach, bo tylko takie działania zachęci potencjalnych działkowców do nabycia działki. W przypadkach, gdy nie ma możliwości obsadzenia wolnych działek należy w porozumieniu z władzami samorządowymi podejmować decyzje o dalszym istnieniu ogrodu, bo utrzymywanie ogrodu odstrasza swoim wyglądem daje złe świadectwo o gospodarzach, a tym samym o Związku.

Rosnące koszty utrzymywania ogrodów działkowych, obciążenia nowo wprowadzanymi opłatami publiczno-prawnymi stworzyły trudną sytuację dla rodzinnych ogrodów działkowych liczących mniej niż 100 działek. Budżety takich ogrodów nie pozwalają na pełną realizację zadań stojących przed ogrodem, nie pozwalają także zarządom ogrodów na uzyskiwanie satysfakcjonujących gratyfikacji za społeczną pracę wkładaną w prowadzenie ogrodu, pojawiają się problemy z wyborem władz ogrodowych niezbędnych do prowadzenia ogrodu zgodnie ze Statutem PZD, generują także wysokie koszty obsługi ogrodu przez jednostki nadrzędne. W wielu przypadkach małe ogrody dzieli tylko płot lub inna umowna granica.

Istotnie wybrzmiewa również problem zarządzania ogrodami. Ilość pracy z dokumentami, ciągły rozwój administracji, konieczność znajomości prawa, obsługi dedykowanych programów do prowadzenia ogrodu jak również co istotne możliwość pozyskiwania coraz to nowszych dofinansowań z różnych instytucji tych unijnych, krajowych czy samorządowych nasuwa konkluzję o stworzeniu pionu zarządczego w Związku. Zatrudnienie kompetentnych osób z odpowiednim przygotowaniem może znacząco wpłynąć na poprawę działania każdego ROD i całego Związku.

Okręgowy Zjazd Delegatów uznaje, że należy doprowadzić w nadchodzącej kadencji do reformy strukturalnej i administracyjnej Związku, polegającej na łączeniu małych jednostek, by każda jego jednostka organizacyjna była ekonomicznie samowystarczalna i gwarantowała wypełnianie wszystkich statutowych zadań stojących przed nią. Leży to w żywotnym interesie Związku i działkowców.

(Sekretarz Zjazdu)

(Przewodniczący Zjazdu)

Poznań, 14 września 2024 r.

